

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
07 TEMMUZ 2025

Ekonomide Son Geliřmeler

30.04
Haziran Temmuz

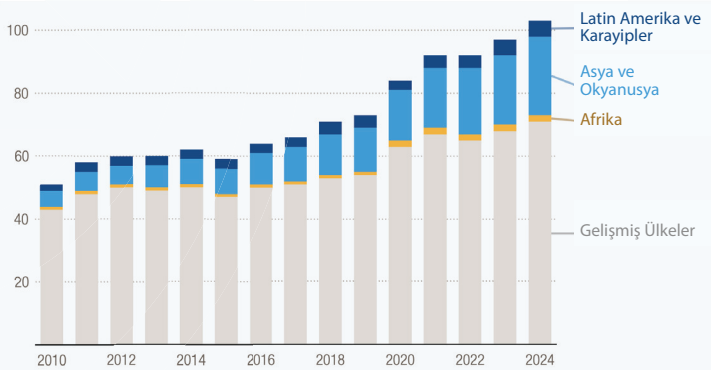
- 03 KÜRESEL KAMU BORCU RAPORU
- 05 2025'İN ÖNE ÇIKAN TEKNOLOJİLERİ
- 06 2025 İř BECERİLERİ RAPORU
- 07 İKLİM KANUNU
- 08 TÜİK ENFLASYON
- 11 İTO ENFLASYON
- 13 HİZMET ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 14 İSO TÜRKİYE İMALAT PMI
- 16 MÜSİAD SAMEKS
- 17 İşGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

“Bir Dünya Borç: Küresel Kamu Borcu 102 Trilyon Dolara Ulaştı”

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), geçtiğimiz haftalarda “Reform Zamanı” temasıyla kamu borcuna odaklanan “A World of Debt 2025” raporunu yayımladı. Rapor, kamu borcunun kalkınma için önemli bir araç olabileceğini, hükümetlerin kritik harcamalarını finanse etmesine ve daha iyi bir gelecek için yatırım yapmasına olanak tanıdığını vurguluyor. Ancak borcun maliyetleri arttığında bu durum özellikle yüksek borçlanma maliyetleriyle karşı karşıya olan gelişmekte olan ülkeler için ciddi bir yük haline geliyor.

Rapora göre 2024 yılında küresel kamu borcu, bir önceki yıla kıyasla 5 trilyon dolar artarak 102 trilyon dolarla rekor seviyeye ulaştı. Bu artışın temel nedeni olarak ise küresel ekonomideki yavaş ve dengesiz seyir gösteriliyor. Toplam borcun %69'u gelişmiş ekonomilere ait olsa da 2010'dan bu yana gelişmekte olan ülkelere kamusal borcu gelişmiş ülkelere kıyasla iki kat artış gösteriyor. Bu durum borçlanma dinamiklerinde ciddi dengesizliklere işaret ediyor.

Küresel Kamu Borcu, (trilyon dolar)

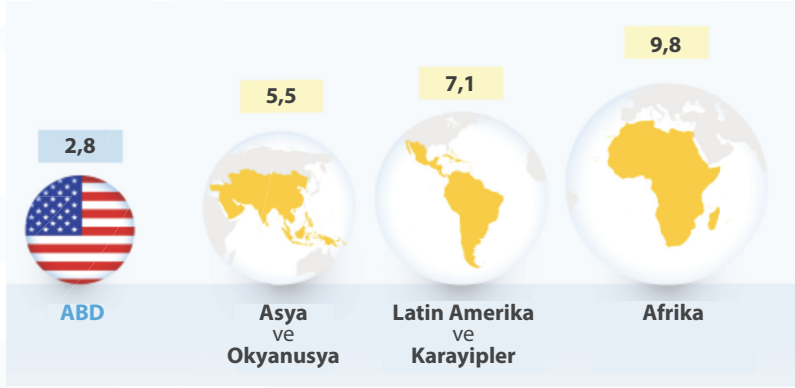
Kaynak: UNCTAD

Gelişmekte olan ülkelerin kamu borcu 2024 yılında 31 trilyon dolar olmuştur.

“Gelişmekte Olan Ülkelerin Net Faiz Ödemesi 921 Milyar Dolar”

2022 yılından bu yana zayıflayan küresel ekonomi, artan belirsizlik ve sermaye maliyetlerinin yüksek seyri, gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere kıyasla çok daha yüksek borçlanma maliyetleriyle karşı karşıya kalmasına neden oluyor. Bu durum, söz konusu ülkelerin kamu bütçeleri üzerinde de ciddi bir baskı oluşturuyor. Başka bir deyişle gelişmekte olan ülkelerin kamu borcuna ilişkin net faiz ödemeleri 2023 yılında bir önceki yıla göre %10 artarak 921 milyar dolara ulaşmış durumda.

Tahvil Getirileri (2020-2025 Ortalama, %)

Kaynak: UNCTAD

Afrika küresel kamu borcunun %2'sine sahipken ortalama %9,8 tahvil getirisi ile en yüksek borçlanma maliyetine sahip bölgedir.

ABD'nin borçlanma maliyeti ise ortalama %2,8'dir.

“Geleceği Şekillendirecek 10 Teknolojik Atılım”

Dünya Ekonomik Forumu (WEF), 2025 yılında bilimsel ve toplumsal açıdan en fazla etki yaratması beklenen 10 teknolojiyi açıkladı. Raporda, yeni geliştirilen buluşlar kadar mevcut teknolojilerin dönüştürücü biçimde yeniden kullanımı da öne çıkıyor.

WEF’in bu yılki listesi; iklim değişikliğiyle mücadele, enerji dönüşümü, sağlık sistemlerinin iyileştirilmesi, biyoteknoloji, dijital içerik güvenliği ve yapay zekâ gibi alanlarda önümüzdeki 5-10 yılda dünya ekonomisini dönüştürme potansiyeli taşıyan teknolojilere odaklanıyor. Seçilen teknolojiler, yalnızca ne kadar yenilikçi olduklarına göre değil; toplumu dönüştürme gücü ve gerçek dünyada uygulanabilirlik potansiyelleri temel alınarak değerlendirildi. Her biri; bilimsel özgünlük, ekonomik ve toplumsal etki ile ölçeklenebilirlik ölçütleri doğrultusunda belirlendi.

2025’in Öne Çıkan 10 Teknolojisi

Sıra	Teknoloji	Kısa Açıklama
1	Strüktürel Batarya Kompozitleri	Araç gövdeleri gibi yapısal parçaların aynı zamanda enerji depolamasını sağlaması – “kütlesiz enerji depolama”
2	Ozmotik Güç Sistemleri	Tatlı ve tuzlu suyun etkileşimiyle “salt power” üretimi – yenilenebilir enerji kaynağı
3	Gelişmiş Nükleer Teknolojiler	Küçük modüler reaktörler (SMR) ile esnek ve temiz enerji üretimi
4	Mühendislenmiş Canlı Tedaviler	Genetik olarak tasarlanmış mikroorganizmalarla doğrudan tedavi
5	GLP-1’ler (Nörodejeneratif Hastalıklar İçin)	Obezite, diyabet ve alzheimer gibi hastalıklarda yeni nesil tedavi ilaçları
6	Otonom Biyokimyasal Algılayıcılar	Vücut içi sürekli biyobelirteç izleme – erken teşhis sistemleri
7	Yeşil Azot Fiksasyonu	Karbonsuz amonyak üretimi – gübre ve kimyasal dönüşüm
8	Nanozimler	Enzim benzeri işlev gören dayanıklı nanomalzemeler – endüstriyel verim artışı
9	İşbirlikçi Algılama (Collaborative Sensing)	AI destekli çoklu cihazların senkronize veri üretmesi – akıllı altyapılar
10	Yapay Zekâ İçerik Filigranlama	AI ile üretilen içeriklere görünmez kimlik ekleyerek dezenformasyonla mücadele

“Yeni Çağın Yetkinlikleri: 2025’te En Hızlı Büyüyen ve Talep Edilen İş Becerileri”

Coursera’nın yayımladığı 2025 İş Becerileri Raporu, küresel ölçekte iş gücünün dönüşümüne dair önemli veriler sunuyor. 162 milyon-
dan fazla öğrenciye, 7.000’in üzerinde kuruma ve 5 milyondan fazla kurumsal kullanıcıya sahip olan Coursera, bu geniş ekosistemden
elde ettiği büyük veri setiyle yeni dönemin beceri haritasını ortaya koyuyor. Özellikle Generative AI (üretken yapay zekâ), 2025’in en
hızlı büyüyen becerisi olarak öne çıkıyor. Sadece bir yılda bu alandaki kurslara kayıtlar %866 oranında artarken öğrencilerin yarısın-
dan fazlası Hindistan, Kolombiya ve Meksika gibi gelişmekte olan pazarlardan geliyor.

Raporun sunduğu diğer öne çıkan beceriler arasında insan kaynakları teknolojileri, risk yönetimi, siber güvenlik ve iletişim yer alıyor.
Özellikle yapay zekânın oluşturduğu yeni veri yükü karşısında etik veri yönetimi, tehdit modelleme ve olay müdahale yetkinliklerinin
önemi artıyor. Raporda bu becerilerin hem bireyler hem de kurumlar için rekabet avantajı sağlarken, küresel iş gücünün yeniden
şekillenmesinde de kilit rol oynadığı vurgulanıyor.

2025’in En Hızlı Büyüyen İş Becerileri

Sıra	Alan	Beceri	Tanım
1	Yapay Zekâ	Üretken Yapay Zekâ (GenAI)	Metin, görsel ve benzeri içerikleri üretmek için yapay zekâ kullanımı.
2	İşletme	İnsan Kaynakları Teknolojisi	İnsan yönetimi süreçlerinde teknolojinin kullanımı.
3	İşletme	Risk Azaltma ve Kontrol	İşletme risklerini tespit edip azaltma yetkinliği.
4	İşletme	Kendini İfade ve İkna Yetkinliği	İhtiyaçları açık ve saygılı bir biçimde ifade edebilme.
5	Teknoloji	Tehdit Yönetimi ve Modelleme	Yazılım tehditlerini tespit etme ve etkisizleştirme becerisi.
6	Teknoloji	Olay Yönetimi ve Müdahale	IT olaylarını yönetme ve çözümleme kabiliyeti.
7	İşletme	Paydaş İletişimi	Proje veya kurumla ilgilenen kişilerle etkin iletişim kurabilme.
8	Teknoloji	Güvenlik Bilgisi ve Olay Yönetimi (SIEM)	Güvenlik duruşunu güçlendirmek için SIEM araçlarının kullanımı.
9	İşletme	İş İletişimi	İş ortamında açık ve etkili iletişim kurabilme.
10	Teknoloji	Ağ Planlaması ve Tasarımı	Güvenilir bilgisayar ağları planlayıp kurma yetkinliği.

“Türkiye’nin İlk İklim Kanunu Meclisten Geçti”

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2 Temmuz 2025 tarihinde Türkiye’nin ilk İklim Kanunu’nu kabul etti. Kanun, 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelede kurumsal ve yasal altyapıyı güçlendirmeyi hedefliyor. Emisyon azaltımı, iklim değişikliğine uyum, sera gazı izleme ve karbon piyasalarının tesisi gibi temel başlıklar kanun kapsamında yer alan konular arasında.

Kanunda öne çıkan hususlar ise şöyle:

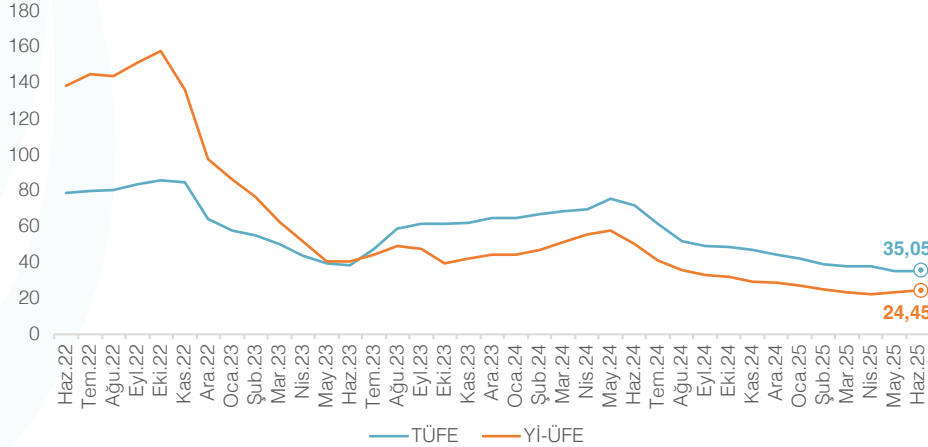
✓ **Emisyon Ticaret Sistemi:** Kanuna göre Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından kurulacak; bu kapsamda ulusal tahsisat planı hazırlanacak ve tahsisatların dağıtımını gerçekleştirilecek. ETS kapsamında doğrudan sera gazı emisyonuna neden olan faaliyetleri yürüten işletmelerin, bu faaliyetleri sürdürebilmek için Başkanlıktan sera gazı emisyon izni alması zorunlu olacak. Söz konusu izin, tesisin niteliğinde veya işletme yapısında meydana gelen değişiklikler doğrultusunda güncellenebilecek veya iptal edilebilecek. Ayrıca her yıl doğrulanmış emisyon miktarına karşılık gelen tahsisatın zamanında teslim edilmesi gerekecek. Belirlenen yükümlülöklere uymayan işletmelere ise 500 bin TL ile 10 milyon TL arasında idari para cezası uygulanacak.

✓ **Döner Sermaye ve Yeşil Dönüşüm Destekleri:** Kanuna göre İklim Değişikliği Başkanlığı döner sermaye işletmesi kurmaya yetkili olacak. İşletmenin kuruluş sermayesi 10 milyon TL olarak belirlenirken bu tutarın 5 katına kadar artırılması Cumhurbaşkanlığı yetkisinde olacak. Elde edilen gelirler yalnızca yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği ile mücadele amaçları doğrultusunda ve bu gelirin %10’una kadar olan kısmı adil geçiş uygulamaları kapsamında kullanılabilir.

“TÜFE’de Yıllık %35,05 Artış Yaşandı”

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) haziran ayında bir önceki aya göre %1,37 bir önceki yılın aynı ayına göre %35,05 oranında artış gösterdi. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ise bir önceki aya göre %2,46, bir önceki yılın aynı ayına göre %24,45 oranında arttı.

TÜFE ve Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları

Kaynak: TÜİK

“Çekirdek Enflasyon: Aylık Artış %1,93”

Özel kapsamlı TÜFE göstergelerine göre çekirdek enflasyon haziran ayında aylık bazda %1,93, yıllık bazda %35,64 oranında artış göstererek manşet enflasyonun üzerinde seyretti. Mevsimlik ürünler hariç TÜFE ise aylık bazda %1,66, yıllık bazda %36,13 oranında artış kaydetti.

Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri ve Değişim Oranları (%), Haziran 2025

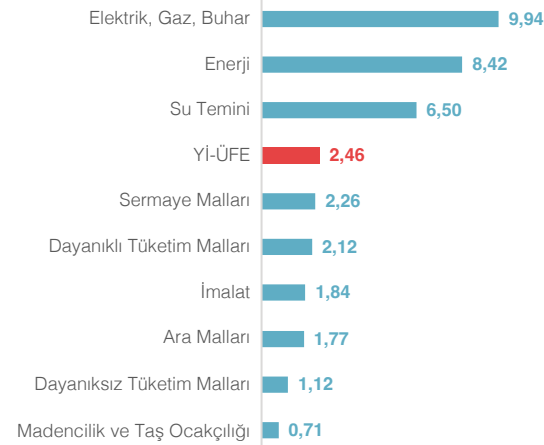
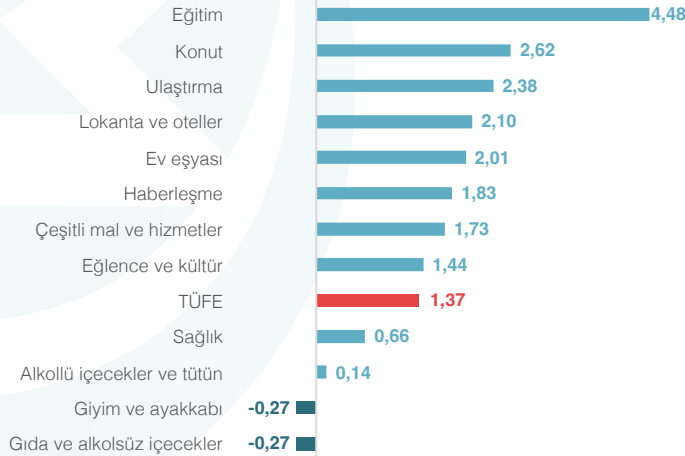
	Bir Önceki Aya Göre	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre
Mevsimlik ürünler hariç TÜFE	1,66	36,13
İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE	1,76	34,62
Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE	1,93	35,64
İşlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün ürünleri hariç TÜFE	1,84	35,99
Alkollü içecekler ve tütün hariç TÜFE	1,42	35,31
Yönetilen-yönlendirilen fiyatlar hariç TÜFE	1,48	32,84

Kaynak: TÜİK

“TÜFE’de En Yüksek Artış Eğitimde”

TÜFE ana harcama grupları itibarıyla haziran ayında bir önceki aya göre artışın en fazla yaşandığı grup %4,48 ile eğitim olarak kaydedildi. Haziran ayında azalış gösteren gruplar ise giyim ve ayakkabı ile gıda ve alkolsüz içecekler oldu. Sanayinin dört sektöründe aylık değişimler; imalat %1,84, su temininde %6,50, madencilik ve taş ocakçılığında %0,71 ve elektrik, gaz, buhar grubunda %9,94 oranında artış olarak gerçekleşti.

TÜFE ve Yİ-ÜFE Aylık Değişim Oranları (%), Haziran 2025

Kaynak: TÜİK

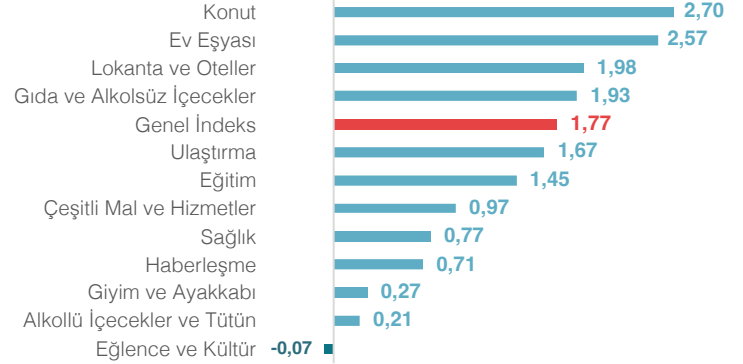
“İstanbul’da Enflasyon: %1,77”

İstanbul’da perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İTO İstanbul Tüketici Fiyat İndeksi, haziran ayında bir önceki aya göre %1,77, bir önceki yılın aynı ayına göre %44,38 oranında artış gösterdi. Endeksin harcama gruplarına göre aylık değişim oranlarında eğlence ve kültür hariç tüm gruplarda artış kaydedildi. Bu artışlar; konut grubunda %2,70, ev eşyasında %2,57 ve lokanta ve oteller grubunda ise %1,98 olarak gerçekleşti.

İTO İstanbul Tüketici Fiyat İndeksi (2023=100) Değişim Oranları (%)

	Haziran 2025
Bir önceki aya göre	1,77
Bir önceki yıl sonuna göre	20,63
Bir önceki yılın aynı ayına göre	44,38

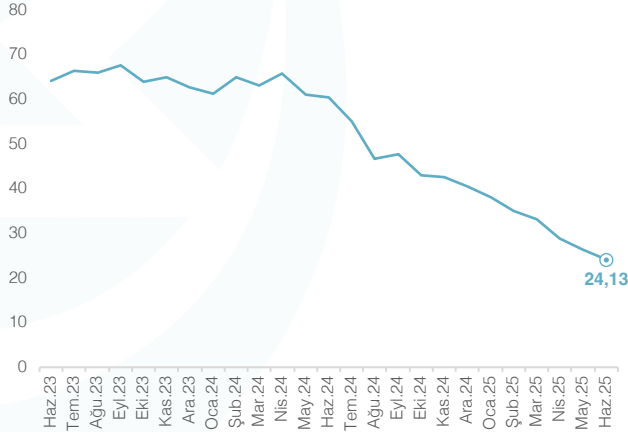
Gruplar İtibarıyla Aylık Değişim Oranları (%), Haziran 2025

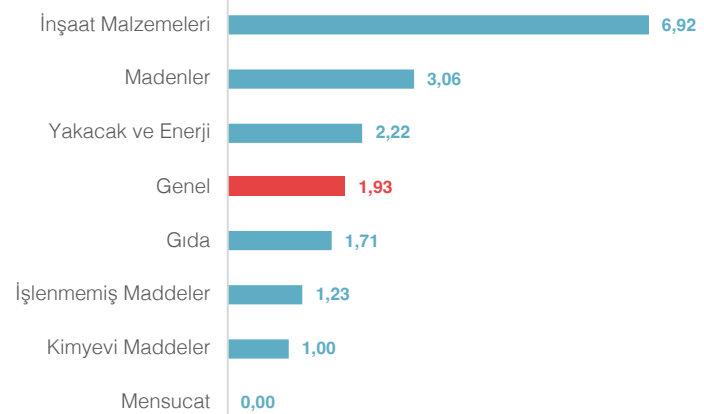
“İnşaat Malzemelerinde Aylık %6,92 Artış”

Toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları İndeksi bir önceki aya göre %1,93, bir önceki yılın aynı ayına göre %24,13 oranında artış gösterdi. Toptan Eşya İndeksi harcama grupları içerisinde en yüksek artış %6,92 ile inşaat malzemeleri grubunda gerçekleşirken madenler grubu ise %3,06 ile ikinci sırada yer aldı. Buna ek olarak mensucat grubunda ise herhangi bir fiyat değişimi gözlenmedi.

Toptan Eşya Fiyatları İndeksi
Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)

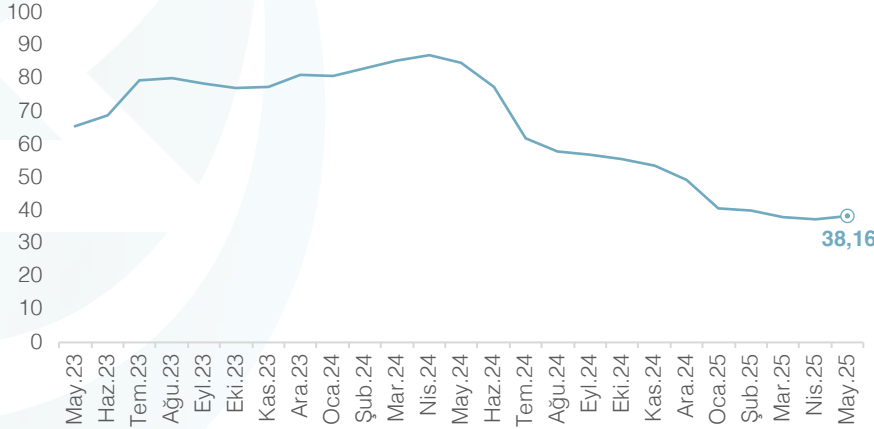
Gruplar İtibariyle Aylık Değişim Oranları (%), Haziran 2025

“Aylık H-ÜFE %2,37 Arttı”

H-ÜFE Mayıs ayında bir önceki aya göre %2,37, bir önceki yılın aynı ayına göre %38,16 oranında artış gösterdi. Yıllık değişimler incelendiğinde ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %31,33, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %38,38, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %46,69, gayrimenkul hizmetlerinde %43,04, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %48,69, idari ve destek hizmetlerde %43,68 oranında artış kaydedildiği görülüyor.

H-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

“

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE), ülke ekonomisinde üretimi yapılan hizmetlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

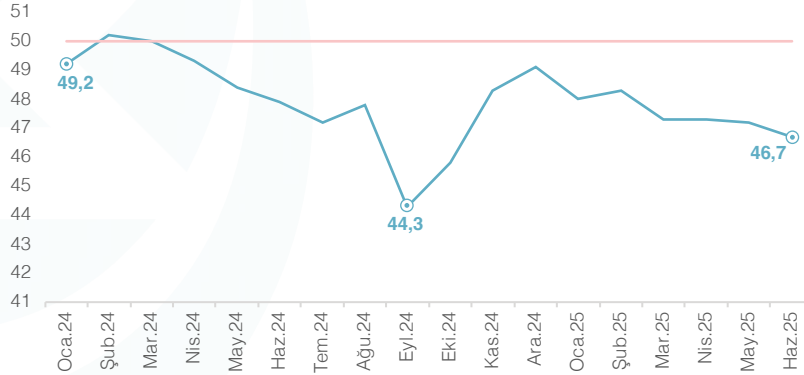
”

"PMİ 46,7 ile Son 8 Ayın En Düşük Seviyesinde"

Haziran ayında Türkiye İmalat PMI, bir önceki aya göre 0,5 puan gerileyerek 46,7 seviyesinde gerçekleşti. Bu değer, Ekim 2024'ten bu yana kaydedilen en düşük seviye olarak dikkat çekiyor.

50 eşik seviyesinin altında kalmaya devam eden endeks, sektör genelinde daralma sinyali veriyor. Kur ve enerji maliyetlerindeki artışlar ile birlikte finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar firmaların üretim kararlarını olumsuz etkiliyor.

Türkiye İmalat PMI

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI

“

İSO Türkiye İmalat PMI, imalat sanayinin performansını değerlendirmek için tasarlanmış bileşik bir göstergedir. Bu endekste 50'nin üzerindeki tüm değerler sektörde iyileşmeye işaret etmektedir.

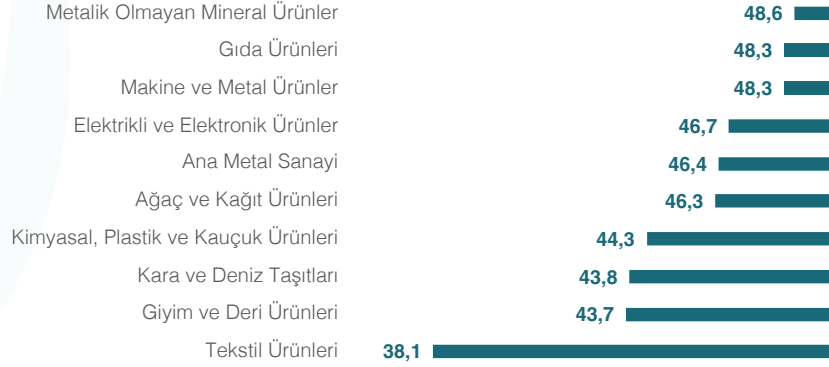
”

"Haziran'da Tüm Sektörlerde Üretim Geriledi"

Haziran ayı Türkiye Sektörel PMI raporuna göre üretim, takip edilen on sektörün tamamında azaldı. En son Eylül 2024'de meydana gelen bu durum imalat sanayindeki genel durgunluğun geniş tabanlı bir yavaşlamaya dönüştüğünü gösteriyor.

En sert daralma tekstil sektöründe yaşanırken diğer tüm sektörlerden farklı olarak, tekstil sanayisi yeni sipariş alabilmek amacıyla fiyat indirimine giden tek sektör oldu.

Türkiye İmalat PMI

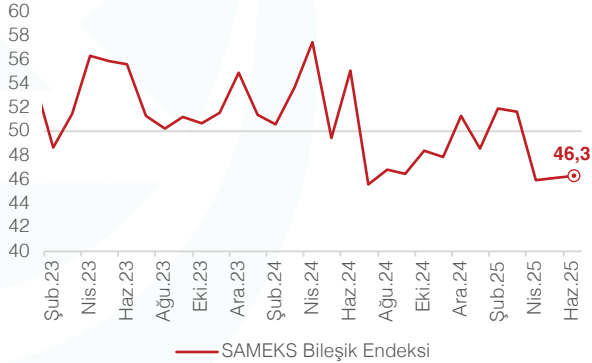
Kaynak: İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI

“SAMEKS'te Sınırlı Toparlanma”

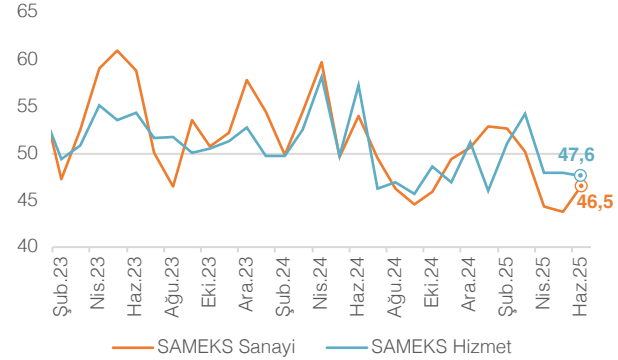
Haziran ayında SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 0,2 puan artarak 46,3 seviyesine yükseldi. Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi ise 0,4 puan gerileyerek 47,6 seviyesinde gerçekleşirken Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi 2,8 puanlık artışla 46,5 kaydetti. Bu dönemde hizmet sektörü iş hacminde daralma durağan seyrederken sanayi sektöründe yeni siparişler, üretim ve girdi alımları artış eğilimini sürdürdü. Bu değişimler bileşik endeksin seyrini dengede tuttu.

“SAMEKS verilerinden hareketle hem imalat sanayinin hem de hizmetler sektörünün yönü önceden görülebilir.”

SAMEKS Bileşik Endeksi

SAMEKS Sanayi ve Hizmet Endeksleri

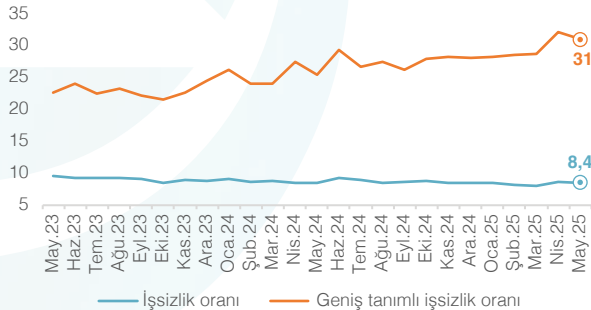

“Mayıs Ayında İşsizlik Oranında Sınırlı Azalış”

TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Araştırması Mayıs 2025 sonuçlarına göre 15 yaş ve üzeri işsiz sayısı bir önceki aya göre 69 bin kişi azalarak 2 milyon 972 bin kişi oldu. İlgili dönemde işsizlik oranı 0,2 puan azalarak %8,4 seviyesinde gerçekleşti. İstihdam edilenlerin sayısı ise aynı dönemde 100 bin kişi artarak 32 milyon 519 bin kişi oldu. Böylece istihdam oranı 0,1 puan artarak %49 seviyesinde gerçekleşti. Genç nüfusun işsizlik oranı ise bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak %15,4 oldu. Bu oranın kadınlarda %23,5, erkekler de %11 olduğu tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen geniş tanımlı işsizlik oranı mayıs ayında bir önceki aya kıyasla 1,1 puan azalarak %31 seviyesinde gerçekleşti. Veride sınırlı bir azalış söz konusu olsa da veri son iki aydır %30'un üzerinde seyrediyor.

Dar ve Geniş Tanımlı İşsizlik Oranlarının Seyri

Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, Mayıs 2025

	Mayıs	Bir Önceki Ay	Bir Önceki Aya Göre Fark
	Toplam		
İşgücüne katılma oranı	53,5	53,5	0
İstihdam oranı	49	48,9	0,1
İşsizlik oranı	8,4	8,6	-0,2
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	15,4	15,7	-0,3

* Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş aylara ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr